

La tercera via federal

JORDI FONT

AVUI, 12/09/10

Tres són les opcions que Catalunya té avui plantejades pel que fa a la seva relació amb Espanya, amb més èmfasi que mai després de l'esperpent que ens va oferir el Tribunal Constitucional. Vejam:

1. La 'conllevancia' de nacionalismes inversos, català i espanyol, que passa per no qüestionar, des de Catalunya, l'Estat uninacional i els interessos que aixopluga; per conformar-se a anar arrancant contrapartides a canvi dels vots parlamentaris que el govern espanyol necessita; per abandonar la defensa de l'Estatut i substituir-la pel brindis al sol de l'inviàble concert econòmic; això sí, amb nou (nou!) senyeres al darrere. És l'opció que enyora el nacionalisme espanyol, la que li va procurar una dilatada i rendible calma durant els anys del pujolisme. La mateixa opció que el govern tripartit de les esquerres clausurava, en impulsar el nou Estatut i en reivindicar la condició de Catalunya com a nació (o "nacionalitat" constitucional) amb la consegüent voluntat d'avançar cap a l'Estat plurinacional. Atesa la composició bàsica de l'espai electoral de CiU (nacionalisme d'arrel eclesial i franquisme sociològic), només la *conllevancia* pot ser la seva opció, per més gesticulacions independentistes que adreci als electors que divisa a mig camí d'ERC.

2. La separació de Catalunya, és a dir, l'opció independentista clàssica, representada per ERC i engreixada per l'ofensiva anticatalana del nacionalisme espanyol, a la qual han sortit competidors més aviat estrafets, oportunistes i maldestres. Una opció, però, que comporta una

greu disjuntiva per al 70% dels catalans que es consideren catalans i espanyols alhora, particularment per a aquells que van néixer en altres pobles d'Espanya. I que podria donar peu a una polarització inversa, de signe espanyolista, i, doncs, a un xoc de nacionalismes, molt inconvenient en una nació que té a mig resoldre encara la seva cohesió, és a dir, la garantia de la seva subsistència. Una opció que, d'altra banda, segons indiquen els sondeigs d'opinió i les successives eleccions parlamentàries, es troba lluny d'obtenir la majoria qualificada que li seria convenient. Més encara: segons els mateixos impulsors, aquesta opció hauria de culminar amb una negociació amb l'Estat. Vaja, una llarga marxa, arriscada i incerta.

3. El federalisme plurinacional, que nega les sobiranes absolutes, que propugna el pacte de les interdependències, a Espanya, a Europa i al món, que no pretén uniformar res, que exigeix que els Estats expressin i serveixin les nacions diverses que inclouen. És l'opció de la majoria dels catalans: 68%, però és també la vella assignatura pendent de la democràcia espanyola, que demanda un compromís democràtic per fer front al nacionalisme espanyol, imperial i franquista, i per superar-lo.

Empresa difícil, certament. Però alerta: és també la pedra de toc de la viabilitat futura d'Espanya. Entre el retorn involutiu a la *conllevaria* i la incerta fuga independentista, la tercera via federal i plurinacional apareix com l'opció més raonable. I, al marge de la primera, entre les dues opcions que miren al futur, la tercera via federal i plurinacional apareix, malgrat tot, com la més versemblant.